

Szellemi és fizikai munka a szegedi Mórícz Zsigmond Népi Kollégiumban

A kollégium lakói sajátmaguk hozzák rendbe otthonukat — Parasztfiatalok, munkásifjak és tanulói értelmiség gyermekei a kollégisták soraiban — A demokratikus magyar társadalomnak kötelessége segíteni a népi kollégiumok munkáját

(Szeged, szeptember 28.) Több alkalommal írtunk már a nemrég megalakult szegedi Mórícz Zsigmond Népi Kollégiumról, amely egyedül szolgálja Szegeden a továbbtanulni akaró, szegénysorsu munkás-, valamint parasztfiatalok ügyét és kapcsolódott bele a Tidly Zoltán köztársasági elnök fővédnöksége alatt álló Népi Kollégiumok Országos Szövetségének nagyjelentőségű munkájába. A Délmagyarország munkatársa meglátogatta ezt a népi kollégiumot, amely jelenleg bizony számátalan nehézséggel küzdök. A kollégium egész életére és képére a berendezkedés nagy munkája nyomja rá a bélyegét. Egyelőre most a Nemzeti Segély szívésségéből ideiglenes otthonukban húzódnak csak meg a Nemzeti Segély kálváriautcai székházában addig, amíg a számukra kiutalt volt Tunyogi gimnázium épületét nem sikerül rendbehozni. A kollégium tehetős, fiatal igazgatója, Székely Lajos gyakorló tanárjelölttel beszélgettünk az első szegedi népi kollégium megalakulásáról. Elmondja, hogy sajnos a felszabadulás után nehezen induló gazdasági életünk nem tette lehetővé, hogy az a szomorú arány megváltozzék, amely az egyetemek összetételét jellemezte és továbbra is csak napjaink elenyésző számban jártak paraszti és munkásifjak az egyetemekre, főiskolákra. A szegény munkások és a vidéki szegényparasztok gyermekei ugyanis nem tudták viselni a tanulással járó költségeket, főként pedig az elhelyezés, lakás, élelmiszer kérdése okozott nagy gondot. Ezen akarnak most tehát elsősorban segíteni a népi kollégiumok.

A népi kollégiumok születéséről és céljairól

— Szegeden még ez év májusában megalakult a kollégium magja, — mondja Székely Lajos igazgató — mégpedig néhány buzgó fiatal egyetemistából és főiskolából. Velük fogtunk azután hozzá a szervezéshez. Nemsokára országosan is megalakult a Népi Kollégiumokat Építő Mozgalom, majd a vidéki kollégiumok megalakulásával a Népi Kollégiumok Országos Szövetsége, valamennyi demokratikus párt támogatásával. Ez nagy lendítő erőt adott nekünk is, bár ez inkább erkölcsi, mint anyagi segítséget jelentett és sajnos jelent még ma is. Hosszas utánjárással sikerült megkapni a volt Tunyogi gimnázium, később Zrínyi kollégium épületét a népi kollégium céljaira, de sajnos egyelőre lehetetlen oda beköltöznünk, mert alapos takarítási, javítási munkákra szorul. Így a Nemzeti Segély épületében húzzuk meg egyelőre magunkat, de reméljük, hogy a társadalom segítő támogatásával hamarosan megköszönhetjük a valóban szíves vendéglátást és saját otthonunkba költözhetünk.

— Ez különösen azért lenne fontos — folytatja tájékoztatóját Székely igazgató — mert az október elsején meginduló munkásegyletem hallgatóinak nagyrésze nálunk kér elhelyezést. Szeretnénk természetesen elsősorban nekik helyet biztosítani, hiszen a népi kollégiumoknak éppen az a céljuk, hogy ne csak elhelyezést nyújtsanak, hanem eleven diákközösségi élet kialakításával, a bentlakó régebbi egyetemi hallgatók segítő támogatása útján lehetővé tegyék, hogy ezek a most egyetemre került fiatalok esetleges műveltségbeli hiányukat pótolhassák, tanulmányaikkal párhuzamosan.

Borbély, asztalos, lakatos diákok...

Székely igazgatóval és a tevékeny Barak István kollégiumi titkárral megtekintettük ezután a lakóhelyeket. Bizony szegényes, hiányos berendezésű szobákban laknak a kollégium diákjai, de mégis mindentől tisztaság, példás rend uralkodik. A minél tökéletesebb berendezkedés és a lehetőség szerinti kényelem megvalósítása érdekében minden bentlakó képességéhez, tudásához mérten részt vesz a közösségi munkában. Valóságos furó-faragó ezermesterek dolgoznak odabenn. Sok olyan javítást elvégeznek saját maguk, amely

egyébként tetemes költséget jelentene a kollégiumnak. Villanyszerelő, lakatos, asztalos egyaránt kitélik a kollégium lakóiból, sőt még borbély is akad, aki társai időnkénti ilyenirányú szükségleteit elégíti ki. Látogatásunkkor Tóth Béla 22 éves parasztszármazású domboratosi fiatalember éppen az egyik asztalt gyaluigatta és igyekezett rendbehozni. Szegeden tanulta ki az asztalos szakmát és ma is napközben dolgozik, hogy keresetéből fenttarthassa szüleit, az esti órákban és szabad idejében pedig tanulmányait folytatja.

Az épület másik részében külön színteret jelent a lányok tagozata. Itt természetesen még példásabb a rend és tisztaság. A lányok maguk mossák fel a padlót és maguk végeznek mindenféle takarítási munkát is. Amikor az egyik lakószobába benytünk, egy szorgalmas kislány: Dácz Emma éppen a kilincseket tisztogatja. Egyébként sokgyermekes tanyai tanító lánya, akinek eddig éppen úgy nem volt pénze a továbbtanuláshoz, mint azoknak a parasztyerekeknek, akikkel a tanyán együtt éltek és akiknek kérdéseivel szinte teljesen összeforrottak. Most a jogi tanfolyamra iratkozott be és szeretné minél jobb eredménnyel el is végezni. A szobában mindenütt serény lánykezek munkájának nyoma látszik a szegényes berendezésben is. A padlót s nemrég moshatták fel és szinte gyanakodva figyelnek bennünket, hogy nem viszünk-e a lábunkon piszkot a szobába.

Lakásuk tehát már volna valahogy, ha ideiglenesen is, de az élelmiszer kérdése okoz még mindig nagy gondot. Ezt úgy sikerült megoldani, hogy szívességből 4-5 kollégistának a rendőrség, város, a vasút, a Nemzeti Segély, a posta menzája és a dolgozók

konyhája ad ingyenes ebédet.

Sok minden hiányt kell azonban még így is pótolni. Ezért most a Mórícz Zsigmond Népi Kollégium a társadalomhoz fordul. Vasárnap indulnak a kollégium tagjai szerte a városba, jobb módú családokhoz, gyárakhoz, üzemekhez, közületekhez, hogy lehetőség szerint segítséget kérjenek. Két-három tagú csoportok viszik széjjel ezeket a gyűjtőleveket és magukkal viszik a kollégium adakozásra felkérő felhívását is, amelyben feltárják a szegedi népi kollégium nehéz helyzetét. Ezt a felhívást aláírta dr. Antalfy György h. polgármester és valamennyi demokratikus párt szegedi vezetője is. Az ilyen egyébként igen ötletesen külön rovat szerepel azok számára is, akik nem adtak semmit. Akár adott ugyanis valaki, akár nem, mindkét esetben megkérjük arra, hogy írja alá az ívet.

Igy dolgoznak, küzdenek még ma is a népi fiatalok, hogy tanulhassanak, művelődhessenek. Amikor elbucszunk tőlük, további sok sikert kívánva munkájukhoz, éppen akkor fordul be a kapun fiatal kezelőrovosuk dr. Nagy István klinikai tanársegéd, hogy megérdeklődjék, nincs-e beteg közöttük. Természetesen ő is ingyen, a népi Magyarországra vetett hittel végzi munkáját.

Reméljük, az első szegedi népi kollégium fiataljai és lányai testben-lelekben egészségesen végezhetik munkájukat és bizunk benne, hogy mindannyian éppen úgy megfelelnek majd a tudományok terén is, mint ahogyan évtizedek hosszú sora óta megfélelték a nép fiatalok élet küzdelmeiben. A magyar társadalom minden tagjának pedig kötelessége, hogy segítse és támogassa őket mindannyiunk demokratikus, népi Magyarországa érdekében.

Lőkös Zoltán

Pellengér

A verekedő paptanár

A tudomány megállapította, hogy kísértetek nincsenek. Ennek ellenére nap-nap után meg kell, hogy állapítsuk: a múlt még mindig kísért.

Az alábbi történet, mely 1946 szeptember 27-én a szegedi konzervgyárban játszódott le, rávilágít a régi reakciós világ tanári karának nevelési módszerére. Ezek az emberek egyrészt elefántcsonttoronyba zárkóznak és így semmi közül a magyar élethez — ennek folyományaként, mint nevelőknek is el kell tűnnök —, másrészt pedig nem akarják megérteni, hogy demokrácia van.

Néhány napja, hogy Diskai Ferenc dorozsmai tanító brutális „nevelési” módszerére mutattunk rá, most Kiss Márton piarista tanár tett bizonyosságot róla, hogy a Diskai féle „nevelési” módszernek iskolája van. Kiss Márton a konzervgyárba vezette növendékeit gazdasági órára. Az egyik munkásnő keresztül ment a termen, ahol a diákok voltak. Néhány szem szilvát adott az egyik tanulónak, ezt Kiss Márton paptanár észrevette. Magából kikelve, a munkások előtt ültetve kezdte a gyereket. A tanár annyira brutális volt, hogy a bántalmazás következtében a diák vértett, amint azt zsebkendője is igazolta.

Eddig tart a történet, sok hozzáfűzni valónk nincs. Csodálkozásunknak adunk kifejezést, hogy tanár, aki még hozzá pap is a krisztusi és pedagógus szeretetet így értelmezi és gyakorolja. Nem hisszük, hogy véletlenül, csak egy esetben történt ilyen kilengés a tanár részéről. Aki annyira megtud magáról feledkezni, hogy sokak láttára brutálisan bántalmaz diákokat, az ellenőrzés hiányában jobban is el tudja magát ragadtatni.

Szigoru vizsgálatot követelünk a tankürtületi főigazgatóságtól. Ilyen tanárokat demokráciánknak nincs szüksége.

Megalakult a haladó szellemű egyetemisták Kalmány Lajos Köre

(Szeged, szeptember 28.) A szegedi tudományegyletem és tanárképző főiskola népi irodalom nevelődött, haladó szellemű ifjúsága szombat délelőtt megbeszélésre gyűlt össze, hogy a népi gondolat jegyében tudományos társaságot alapítsanak. A társaság névadójának, Kalmány Lajost, a „szegedi Lőrinc papot”, Szeged már-már elfelejtett tudós néprajzosát választották, aki már a múlt század végén földosztást követelt, jól látta a sváb veszedelmet és a parasztság érdekvédelmét sürgette. Így született meg a „Kalmány Lajos-Kör”.

A kör célja a népi irodalom nevelődött szegedi egyetemi és főiskolai hallgatók együttes alföldi néptudományi kutatására, a népi gondolatnak előadásokkal, kiadványokkal való terjesztésére és népi szellemű diákközösségi élet teremtésére való törekvése. A Kalmány Lajos-Kör a közeljövőben nyilvános előadásokat rendez majd, ezenkívül a szabadművelődési felügyelőség támogatásával felújításokat kíván rendezesíteni. Belső munkája vitadelutánokból és megbeszéléssorozatokból áll. Egyelőre a kör még csak 25-30 tagból áll, de máris nagy érdeklődés mutatkozik az ifjúság népi táborában a kör munkája iránt. A kör tagjai pártállásra, felekezetre és társadalmi helyzetre való tekintet nélkül minden érdeklődőt szívesen látnak összejöveteleiken (Ady-téri egyetem, magyar nyelvészeti intézet), aki a népi gondolatot magáénak vallja.

A Kalmány Lajos-Kör alakuló ülésén megválasztotta a kör háromtagú elnökségét is. Elnök Almásy János bölcsészhallgató, alelnök B. Papp János főiskolai hallgató, főtitkár pedig Nagy László, a munkásegyletem jogász hallgatója lett.

„ELIT” cipőüzlet

Széchenyi-tér. 16.

Október 7-én MEGNYILIK

Békebeli minőségek nagy választékban.

Nyolcvanhárom hallgatót vettek fel az egyetem jogi karának munkástanfolyamára

(Szeged, szeptember 28.) Szombaton délelőtt közölték a nyilvánossággal azoknak a névsorát, akiket a szegedi tudományegyletem jog- és államtudományi karán szervezett esti munkástanfolyamra a felvételi vizsga eredményei alapján felvettek. Összesen 83 hallgatót vettek fel és 36-ot utasítottak vissza. A visszautasítottak közül azonban csak 16 nem felelt meg a felvételi vizsgán, a többit alaki okokból utasították vissza. Nem vették fel ugyanis a 20 éven aluliakat, valamint azokat, akiknek kereskedelmi érettségijük volt, mert az utóbbiak különbözeti vizsgálat letételével amúgy is beiratkozhatnak a jogi karra.

A mostani felvételek alkalmával tehát a jelentkezőknek majdnem háromnegyed része megfelelt és csak 30 százalékot utasítottak vissza, közülük 17 százalékot alaki okokból. Sajnálatos azonban, hogy ezen a munkások és parasztszámára indított tanfolyamon csak 16 százalék a földműves és gyári munkás, számszerűen 10 parasztfiatal

és 3 munkás. A 41 százalékot kitevő többség közhivatalnokból áll, 13 százalék a magánalkalmazott, 24 százalék iparos és kereskedő, 6 százalék pedig állásnéküli.

A tanfolyamra felvettek szeptember 30 és október 5 között minden nap délelőtt 9-12-ig iratkozhatnak be a jogi kari dékáni hivatalban. Személyi okmányait is akkor kapják vissza. Ugyanebben az időpontban kérhetik vissza személyi okmányukat a fel nem vettek is.

A tanfolyam megnyitására október elsején, kedden délután fél 6-kor kerül sor a központi egyetemen, a jogi kar I. számú tantermében. A tanfolyamot a munkásegyletem lelkes vezetője, dr. Martonyi János egyetemi tanár nyitja meg. Megnyitója után dr. Bibó István egyetemi tanár „Bevezetés a jog, állam- és társadalomtudományba” című előadássorozatának első részével meg is kezdődik a tanfolyam. További előadások minden héten hétfőtől péntekig este 6-8 óráig lesznek.

legolcsóbban **BORT** legdrágábban
ad **SCHWARCZ ISTVÁN** . vesz
Szeged, Béke-utca 2b. Szűreire hordókölcsönzés

Megérkeztek az őszi férfi- és női szövetek!

Kabát-, ruhaszövet, intézeti szövet, selyem és mindennemű textilárú **KURUCSEV SÁNDOR** divatárú kereskedő.

PORZOL
befűzőszerek
Szeredainál
Csorzy Mihály-u. 3.
Kárász-utca 10. sz.